

Rapport avseende utökad OB- fritidshemsverksamhet inom grundskoleförvaltningen

GRF-2020-11445

Upprättad
Datum: 2020-04-21
Version: 1.0
Ansvarig: Daniel Pamp
Förvaltning: Grundskoleförvaltningen
Avdelning/Enhet: Utvecklingsavdelningen/PDM

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Bakgrund	5
Framkomna behov	6
Tidigare utredning och försöksverksamhet	6
Utredningens innehåll	8
Kartläggning	8
OB-omsorg i andra kommuner	9
OB-omsorg Göteborgs stad	9
OB-omsorg Helsingborg stad.....	9
OB-verksamhet Kristianstad kommun.....	10
OB-omsorg Landskrona kommun	10
OB-omsorg Lunds kommun	10
OB-omsorg Stockholm stad.....	10
OB-omsorg – behov och omfattning	10
Förslag till OB-omsorg.....	11
Uppskattning av kostnader	12
Förslag 1 - öppna upp för intag från andra skolor	12
Bemanning	12
Måltider	12
Resor och eventuell skolskjutsproblematik	13
Reglemente	13
Erbjudande om plats	14
Beslut om plats	14
Avgifter	14
Förslag 2 - fortsätt som tidigare på Johannesskolan	14
Förslag 3 - samlad OB-verksamhet för barn 1 – 12 år	14
Kostnadsberäkningar	15
Bilaga 1	16
Förslag 1 - öppna upp för intag från andra skolor	16
Förslag 2 - fortsätt som tidigare på Johannesskolan	17
Förslag 3 - samlad OB-verksamhet för barn 1 – 12 år	17

Sammanfattning

Grundskolenämndens arbetsutskott har gett grundskoleförvaltningen i uppdrag att till grundskolenämnden ta fram beslutsunderlag för möjligheten att öppna upp OB – verksamhet på fritidshem även för barn som är inskrivna på andra skolor än Johannesskolan. I uppdraget ingår även att undersöka efterfrågan på ”OB-fritidshemsplatser” hos förskolan, samt belysa eventuell skolskjutsproblematik som uppstår.

2019-03-18 skrev Emma Sandberg, då enhetschef budget och uppföljning, grundskoleförvaltningen, ”Rapport OB-fritidshem 2019” som presenterades för grundskolenämnden 2019-06-12. Datan och upplägget i detta beslutsunderlag är till stora delar baserat på Emma Sandbergs rapport med kompletteringar utifrån förutsättningarna läsåret 2019/2020.

I Malmö stads grundskolenämnds reglemente anges bl.a. att

”1 § Grundskolenämnden ansvarar för omsorg på obekvämt arbetstid för de barn som deltar i utbildning i de skolformer som grundskolenämnden ansvarar för.

2 § Grundskolenämnden fullgör de uppgifter som enligt skollagen och andra författningar ankommer på kommunal huvudman i fråga om omsorg på obekvämt arbetstid för de barn som deltar i utbildning i de skolformer som grundskolenämnden ansvarar för.”¹

Under barnens förskoletid erbjuds omsorg i kommunal regi på ett antal förskolor kvällar och helger, och på en förskola erbjuds även nätter.² Höstterminen 2014 startades en försöksverksamhet med omsorg vardagkvällar för skolbarn vid Johannesskolan som nu är ordinarie verksamhet, där villkoret är att barnet ska vara inskriven på skolan.

I detta beslutsunderlag presenteras tre förslag rörande fortsättningen av OB-verksamheten på Johannesskolan.

- **Förslag 1** innebär en utökning för att kunna ta emot barn som är inskrivna på andra skolor. I detta förslag måste beslut tas om förvaltningen ska stå för transporten till OB-omsorgen eller om det är vårdnadshavarna själva som ska göra det.
- **Förslag 2** innebär att OB-omsorgen fortsätter i sin nuvarande form på Johannesskolan.
- **Förslag 3** innebär att grundskolenämnden föreslår förskolenämnden att ge förskoleförvaltningen i uppdrag att utreda hur OB-omsorgen för barn i fritidshemsåldern kan hanteras i samarbete mellan grundskoleförvaltningen och

¹ Reglemente för grundskolenämnden, Malmö stad, senast ändrat 2017.

² Barnomsorg nätter, kvällar och helger, malmo.se, <https://malmo.se/Service/Utbildning-och-forskola/Forskola/Forskola-och-pedagogisk-omsorg/Barnomsorg-natter-kvallar-och-helger.html>

förskoleförvaltningen. I utredningen förslås grundskoleförvaltningen delta och syftet föreslås vara att ta fram ett förslag på hur någon eller några av Malmö stads nuvarande OB-förskolor kan få i uppdrag att anordna OB-omsorg även för barn på fritidshem, samt eventuellt helg- och nattomsorg.

I utredningen används genomgående OB-omsorg samt barn som begrepp, inte OB-fritidshem och elever. Detta därför att verksamheten på OB-tider är att betrakta som omsorg.

Bakgrund

Grundskolenämnden ansvarar för skolformerna förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Grundskolenämnden ansvarar också för fritidshem samt sådan annan pedagogisk verksamhet som riktar sig till barn i skolåldern. Grundskolenämnden har i sitt ansvar att erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola samt för elever som går i en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning. Utbildning i fritidshem ska erbjudas elev i den omfattning som behövs med hänsyn till vårdnadshavarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.³

Fritidshem behöver inte enligt skollagen erbjudas på obekväma tider (OB-tid). Samtidigt ska kommunen sträva efter att erbjuda omsorg.⁴

”Fritidshem ska erbjudas eleverna den del av dagen då eleverna inte går i någon av de skolformer som anges i 3 § och under lov. Fritidshem behöver inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger.⁵

Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.”⁶

I förarbetena till skollagen definieras uttrycket ”att sträva mot”:

”Att sträva efter innebär enligt regeringens förslag att en kommun inte utan vidare kan avstå från att tillhandahålla sådan omsorg. Ambitionen måste vara att tillhandahålla omsorg även under s.k. obekväma arbetstid åt familjer som har behov av det. Om kommunen vid en viss tidpunkt inte har någon

³ Reglemente för grundskolenämnden, Malmö stad, senast ändrat 2017.

⁴ 25 kapitlet 5 § skollagen

⁵ 14 kap. 8 § skollagen

⁶ 25 kap 5 § skollagen

efterfrågan måste kommunen ändå planera för att tillhandahålla omsorg, när situationen förändras.”⁷

Detta innebär att det inte bör vara möjligt för en kommun att generellt avskaffa tillgången till kommunalt finansierad omsorg för barn till vårdnadshavare som förvärvsarbetar under så kallade obekväma tider. Å andra sidan innebär det ingen rättighet att i enskilda fall få omsorg under obekvämt arbetstid. Vårdnadshavares ansvar för att hitta lösningar på barnets behov av omsorg kvarstår.

Framkomna behov

2014 infördes en OB - verksamhet på Johannesskolan där man tillhandagav omsorg kvällstid. Inom förskoleverksamheten erbjuds OB-omsorg för barn i förskoleåldern under kvällar, helger och nätter.

Vårdnadshavare löser omsorg på eget vis om de upplever att den erbjudna lösningen inte är tillräckligt tillfredsställande. Detta visade sig när man öppnade upp försöksverksamheten på Johannesskolan 2014. Information om OB-omsorgen gick till 82 vårdnadshavare som hade haft barn i OB-verksamhet på förskolan eller på annat sätt visat intresse för OB-omsorg i skolan. Vårdnadshavare till tre barn av fem som erbjöds plats tackade ja. De två vårdnadshavarna som avböjde ville inte flytta barnen från sin nuvarande skola. Detta innebär att vissa kvällar finns endast ett, eller kanske inget barn närvarande i OB-omsorgen.

I en rapport från rektor Pär Blondell på Johannesskolan som presenterades 2020-02-14, framkom det att vid starten av höstterminen 2018 var det 22–25 barn inskrivna i OB-verksamheten. Det visade sig dock att långt ifrån alla barn nyttjade platserna och vid starten av vårterminen 2019 hade antalet inskrivna barn sjunkit till ca 12 – 15 stycken. Öppettiderna för OB-verksamheten var förlagd mellan klockan 17:00 – 21:00 och flertalet av barnen hade behov av tillsyn mellan klockan 17:00 – 18:00 vilket faller inom ramen för öppettiderna i den ordinarie fritidshemsverksamheten.

I nuläget (april 2020) har Johannesskolan endast 3 barn inskrivna i OB-verksamheten. Behovet är oregelbundet och inte kontinuerligt.

I dagsläget arbetar två medarbetare med vardera en halvtidstjänst. De har arbetstid tillsammans mellan klockan 18:00 – 22:00, måndag till fredag.

Två halvtidstjänster på helår blir cirka 600 000 kr. Matkostnaden är ungefär 40 000 kr om året. Om vi räknar med 3 barn och enbart tilläggsbelopp för dessa då blir intäkt per år ungefär 200 000 kr. Detta

---

⁷ Prop. 2009/10:165, sid 532

resulterar i ett underskott på cirka 440 000 kr för verksamheten om året utifrån nuvarande nyttjandegrad.⁸

Tidigare utredning och försöksverksamhet

I Emma Sandbergs rapport om att eventuellt utöka verksamheten på Johannesskolan alternativt öppna upp OB-verksamhet på någon annan skola, presenterades tre förslag kring hur OB-verksamheten kunde utökas genom att dels öppnas upp för intag från flera skolor och dels även utöka verksamheten på helger. I tjänsteskrivelsen⁹ föreslogs grundskolenämnden att besluta att anta:

”Förslag 3 innebär att man behåller befintlig verksamhet på Johannesskolan som då endast innefattar omsorg vardagskvällar [...].”

Grundskolenämnden beslutade på nämndens möte 2019-06-12¹⁰:

”Grundskolenämnden godkänner rapportering avseende OB-fritidshemsverksamheten på Johannesskolan och lägger den till handlingarna.”

I den första utredningen av OB-verksamhet på Johannesskolan som startades 2014, genomfördes en kartläggning och beskrivning av behov, förutsättningar, möjligheter och konsekvenser av ob-omsorg för barn i fritidshemsåldern.

Utredningen innehöll också förslag på utformning, organisering och finansiering av eventuell OB-omsorg. Förskoleverksamheten i Malmö har under flera år erbjudit OB-omsorg under kvällar, nätter och helger. För att ta tillvara den kunskap som finns där om OB-verksamhet och för att diskutera eventuella samverkansmöjligheter hade man då tre möten med förskoleförvaltningen. Förskolan redogjorde då för sin organisation och deras erfarenheter av OB-verksamheten och gav en bild av det omsorgsbehov som fanns utifrån vårdnadshavares arbetssituation och studiebesök genomfördes.

Förskoleförvaltningens erfarenhet var då att antalet vårdnadshavare med timanställningar hade ökat de senare åren. För dem är det ofta svårt att lämna långsiktiga scheman till förskolan då de har en ojämn beläggning. Vilket i sin tur gör att verksamheten är svår att planera i förväg.

---

⁸ Rapport kring OB-fritids, Pär Blondell, rektor Johannesskolan, 2020-02-14. Uppdaterad data efter mailkonversation april 2020.

⁹ Utveckling av OB-fritidshemsverksamheten på Johannesskolan GRF-2019-9405

¹⁰ Protokoll grundskolenämnden 2019-06-12

Avstämningen angående detta har i april 2020 gjorts med OB-förskolorna och deras bild är att det inte längre är någon ökning rörande antalet vårdnadshavare med timanställningar, samtidigt som många vårdnadshavare har svårt att lämna barnen på OB-förskolor beroende på hur långt ifrån hemmet de ligger. Vårdnadshavarna frågar ofta om hur behoven kan mötas när barnen börjar i grundskolan, men informationen om det nuvarande alternativet på Johannesskolan är inte förankrat i förskolorna. Vårdnadshavare uttrycker också att de inte är intresserade av OB-verksamhet på Johannesskolan, utan de vill att barnen ska få möjlighet till OB-verksamhet på den egna skolan. Detta för att kunna umgås mer med nära kompisar. På en OB-förskola framkom det att behovet av OB-omsorg i princip försvunnit då förskolan inte har barn med vårdnadshavare som vill resa så långt för att hämta och lämna. Det är fortfarande svårt för OB-förskolorna att planera sin verksamhet utifrån att många av de vårdnadshavare med behov av plats ofta har "osäkra anställningar" som timanställningar inom restaurang eller vård och omsorg, vilket gör att förskolan ibland har för mycket eller för lite personal på plats.

Utredningens innehåll

I denna utredning är det tre olika förslag som är aktuella och som utreds:

- **Förslag 1** innebär en utökning för att kunna ta emot barn som är inskrivna på andra skolor.
- **Förslag 2** innebär att OB-omsorgen fortsätter drivas i sin nuvarande form på Johannesskolan.
- **Förslag 3** innebär att grundskolenämnden föreslår förskolenämnden att ge förskoleförvaltningen i uppdrag att utreda hur OB-omsorgen för barn i fritidshemsåldern kan hanteras i samarbete mellan grundskoleförvaltningen och förskoleförvaltningen. I utredningen förslås grundskoleförvaltningen delta och syftet föreslås vara att ta fram ett förslag på hur någon eller några av Malmö stads nuvarande OB-förskolor kan få i uppdrag att anordna OB-omsorg även för barn på fritidshem, samt eventuellt helg- och nattomsorg.

När man öppnar upp för intagning oavsett om barnet är inskrivet på den verksamma skolan eller förskolan för OB-omsorg, innebär det att barnet kan gå på en skola nära hemmet, verksamheten kan erbjudas för alla aktuella åldersgrupper, att det inte påverkar skolornas ordinarie klassorganisation och att skolval är möjligt. Dock måste barnet i många fall åka taxi till OB-omsorgen och sedan hämtas av vårdnadshavare alternativt måste vårdnadshavare själva anordna transport till OB-omsorgen. Detta måste beaktas i förslag 1.

Kartläggning

Öppettiderna i fritidshemmen i grundskoleförvaltningen är idag begränsade till vardagar mellan kl. 06:15 och 18:30.

Tabellen nedan visar hur många barn i åldrarna 2–5 år som hade OB-omsorg inom förskolan. Det vill säga de barn som kan komma ha ett behov av OB-omsorg när de börjar grundskolan de kommande åren. Datan är tagen från rapporten som skrevs 2019-03-18.

Antal platser på de befintliga OB-förskolorna inklusive nattomsorg på Rönnens förskola. Antal placerade barn i åldrarna 3–5 år som för 2018 har plats på dessa förskolor.

OB förskolor	Utfall 2018	FSK-platser per födelseår			
	Antal FSK- platser OB	2013	2014	2015	2016
Nattfjärilen	39	6	10	12	11
S Sommarstaden	54	8	19	13	14
Rönnen OB	58	18	10	15	15
Rönnen Natt	31	11	9	5	6
Östra Fäladen	41	12	13	9	7
Nydala	43	14	13	10	6
Augustenborg	22	4	4	9	5
Totalt	288	73	78	73	64

2018 hade förskolan 288 barn i OB-verksamhet i åldersgrupperna 2–5 år varav 31 endast nätter. Det rör sig om 64–78 barn per årskull inom OB-omsorg i förskolan kvällar, helger och nätter.

Vårdnadshavarna har oftast oregelbundna scheman som sträcker sig över alla veckans dagar. Det innebär en ojämn beläggning i verksamheten, ibland kan det vara flera barn där och vid andra tillfällen mycket få eller inga barn närvarande.

Man kan göra antagandet att en stor del av de barn i förskolan som har OB-omsorg idag även har behov av OB-omsorg när barnen börjar skolan. Hur stor efterfrågan av OB-plats i grundskoleförvaltningens regi är troligtvis beroende av vilken OB-omsorg som erbjuds och var den geografiskt är placerad.

OB-omsorg i andra kommuner

Stockholm stad, Göteborgs stad, Helsingborgs kommun, Kristianstad kommun, Landskrona kommun och Lunds kommun kontaktades för att få ett underlag för hur andra kommuner har löst frågan om OB-omsorg.

OB-omsorg Göteborgs stad

I Göteborgs stad ansvarar förskoleförvaltningen för omsorgen men vem som får omsorgen beslutas av grundskoleförvaltningen för elever i fritidshemsåldern. För närvarande får 23 barn som går i grundskolan omsorg i det egna hemmet av kommunalt anställda barnskötare på OB-tid. 45 barn i grundskoleåldern får omsorg på OB-förskolor och det står 45 barn i kö (data från 2019). Det pågår en utredning hur förhållandet och ansvarsfördelningen ska göras mellan Göteborgs grundskoleförvaltning och förskoleförvaltning gällande detta.

OB-omsorg Helsingborg stad

I Helsingborg finns OB-verksamhet på ”John Blund” och är öppen dygnet runt alla dagar på året för barn från 1 till 12 år. Barnen kan lämnas mellan 05:30 och 19:00 och hämtas fram till 22:00. I dagsläget får 25 barn i åldern 6 – 12 år OB-omsorg i Helsingborg stad.

OB-verksamhet Kristianstad kommun

I Kristianstad kommun finns OB-verksamhet på Lekholmens förskola. Dagtid 06:30 – 18:00 är den öppen för barn i åldern 1 – 6 år och resten av tiden är den även öppen för barn i åldern 6 – 13 år.

OB-omsorg Landskrona kommun

I Landskrona finns kommunal OB-omsorg i förskolan ”Lilla natt och dag” som har 40 platser för barn i åldrarna 1 till 12 år.

OB-omsorg Lunds kommun

I Lunds kommun erbjuds OB-omsorg för barn i förskola och fritidshem på Röda stugan. I dagsläget är det mellan 15 och 22 barn som är inskrivna i OB-omsorg för barn i fritidshemsåldern. En förklaring till det relativt höga antalet inskrivna barn är att i Lunds kommun finns det inga regler kring vem som har rätt till plats förutom att behovet ska vara regelbundet. Detta regelverk håller på att ses över.

OB-omsorg Stockholm stad

I Stockholm stad finns det 4 st. OB-förskolor som också har OB-omsorg för barn upp till vårterminen det år de fyller 13 år. Omsorg på kvällar ges i hemmet av kommunalt anställda barnskötare medan omsorg på dagtid

och nätter ges i verksamhet. Barnen har kvar sin ordinarie placering under dagtid.

Genomgående i samtliga kontaktade kommuner är att OB-omsorgen löses tillsammans med OB-förskolorna.

OB-omsorg – behov och omfattning

OB-verksamheten under den tid då skola eller fritidshem inte erbjuds kan skiljas från den ordinarie fritidshemsverksamheten och anordnas som OB-omsorg enligt 25 kap 5 § skollagen.

Verksamheten omfattas då inte av de allmänna råd som är vägledande för fritidshemmen. Då OB-omsorgen äger rum på kvällar och eventuellt helger är det inte relevant att verksamheten ska komplettera skolan, vilket är ett av fritidshemmens huvuduppdrag.

Skollagen anger att annan pedagogisk verksamhet ska:

”utformas med respekt för barns rättigheter och i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar” och att ”verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att den främjar allsidiga kontakter och social gemenskap.”¹¹

En OB-verksamhet omfattas också av kvalitetskrav vad gäller lokaler, personal och gruppernas storlek och sammansättning och det finns krav på att kommunen systematiskt följer upp och utvärderar verksamheten. OB-omsorg har delvis andra behov än fritidshemsverksamhet vad det gäller lokaler och inredning.

För att uppskatta kommande årskullars behov av OB-omsorg har antagandet utgått från förskolans antal exklusive nattomsorg, medeltalet 64 barn per årskull. För fyra årskullar motsvarande F-3 innebär det 256 barn. Då det är lättare för vårdnadshavare att anordna omsorg på annat sätt för äldre barn har antagandet gjorts att hälften av barnen per årskull i förskolan skulle efterfråga OB-omsorg i grundskoleförvaltningens regi. Det innebär omsorg för 128 barn.

Det är rimligt att anta att beläggningen kommer att skifta i omfattning mellan olika dagar, detta utifrån erfarenheten från OB-förskoleverksamheten. Nedanstående beräkningar utgår från en närvaro i snitt på 25 % av de inskrivna barnen på vardagskvällar.

---

¹¹ Skollagen 25 kap

Beräkningarna är gjorda utifrån antaganden beskrivna i utredningen som gjordes 2019-03-18 med korrigerings för att det endast är verksamhet på vardagskvällar fram till 22:00 det gäller.

Förslag till OB-omsorg

Utredningen föreslår tre alternativ för grundskoleförvaltningen att anordna OB-omsorg i Malmö.

Förslag 1 innebär att man utökar den befintliga verksamheten på Johanneskolan till att även innefatta intagning från andra skolor. Detta till en kostnad på cirka 1 600 000 kr året, om beslut tas att förvaltningen ska stå för transportkostnader. Om det beslutas att vårdnadshavare själva ska stå för transporten till OB-omsorgen är kostnaden cirka 1 050 000 kr om året.

Förslag 2 innebär att OB-verksamheten fortsätter som i nuläget på Johanneskolan. Idag är verksamheten underfinansierad med ungefär 440 000 kr om året på grund av den låga nyttjandegraden.

Förslag 3 innebär att grundskolenämnden ger grundskoleförvaltningen tillsammans med förskoleförvaltningen i uppdrag att utreda om hur OB-omsorgen för barn i fritidshemsåldern kan hanteras i samarbete mellan grundskoleförvaltningen och förskoleförvaltningen, med förskoleförvaltningen som ägare. Grundskolenämnden efterfrågar förslag på en lösning i utredningen hur någon eller några av våra nuvarande OB-förskolor kan få i uppdrag att anordna OB-omsorg även för barn på fritidshem, samt eventuellt helg- och natt-omsorg. OB-omsorgen pågår enligt förslag 2 på Johanneskolan tills dess att en lösning med förskoleförvaltningen är genomförd. I dagsläget skulle det innebära ett överskott på cirka 420 000 kr för förskoleförvaltningen, men uppskattningarna är svåra att precisera på grund av det fluktuerande eleverunderlaget.

Uppskattning av kostnader

I förslagen framgår den beräknade kostnaden för personal, resor och mat. Tillkommer gör lokalkostnader samt eventuella kostnader för inredningsanpassningar för verksamheten. Personaltätheten har bedömts utifrån en relativt jämn beläggning och kan behöva justeras utifrån vårdnadshavarnas scheman. Underlaget och antaganden i uträkning är specificerade i bilaga 1. Öppettider antas gälla för OB-verksamheten i grundskoleförvaltningen, samtliga vardagar mellan kl. 18:30 och 22.00 (dvs. inga beräknar har gjorts för helg- eller nattomsorg).

Det beräknas en transportkostnad med taxi från ordinarie skola/fritidshem till OB-verksamheten. På kvällen antas det att hämtning sker av vårdnadshavare. Notera dock nedan att detta är något som måste

hanteras i avtal med upphandlade leverantörer och inte är något som ordinarie skolskjuts i grundskoleförvaltningen hanterar. Ett alternativ är att all transport anordnas av vårdnadshavare. Då fritidshem inte är en del av undervisningen och inte obligatorisk verksamhet, finns det ingen rätt till skolskjuts till och från fritidshem.

Förslag 1 - öppna upp för intag från andra skolor

Johannesskolan erbjuder OB-verksamhet vardagar för barn skrivna på andra skolor i staden. De barn som har behov av OB-omsorg har sin skol- och fritidshemsplats på annan skola. Transport måste ske mellan den ordinarie skolan och OB-omsorgen på Johannesskolan.

Totalkostnaden för utökningen beräknas uppgå till cirka 1 600 000 kr om året om transport ska ingå. I fallet att vårdnadshavare själva står för transport till OB-omsorgen är kostnaden beräknad till cirka 1 050 000 kr om året.

Bemanning

Om verksamheten drivs som omsorgsverksamhet kan den bemannas av barnskötare, inga krav på pedagogisk utbildning finns. Kostnaderna är beräknade utifrån detta (lön inkl. sociala avgifter). I kostnadsförslagen är det räknat med dubbel bemanning eftersom att det är i antagandet är att det kommer vistas cirka 32 barn i verksamheten. I dagsläget är OB-verksamheten bemannad av två halvtidstjänster som jobbar tillsammans.

Måltider

På kvällarna bör barnen erbjudas ett mål lagad mat och något mindre mellanmål senare på kvällen. Kostnaden beräknad till ca 70 kr/barn/kväll. Maten kan köpas in antingen genom catering eller från annan kommunal verksamhet.

Resor och eventuell skolskjutsproblematik

För att ta sig mellan de olika skolorna behöver barnen antingen åka taxi eller bli transporterade av sina vårdnadshavare, eftersom de oftast är för små för att klara sig i trafiken på egen hand.

Enligt riktlinjer för skolskjuts så omfattar inte Malmö stads skyldighet skolskjuts till och från fritidsverksamhet. Skolskjuts är därför inte:

- resa mellan en fritidshemsadress och en annan fritidshemsadress

Däremot kan det finnas ett faktiskt behov av att skjutsa barn från en adress till en annan, t.ex. mellan ordinarie fritidshem och OB-fritidshem. I så fall behövs detta lösas genom kontakt med upphandlade leverantörer av persontransporter för att ta reda på pris och faktiska möjligheter för att boka denna form av resors. Kostnaderna skulle i så fall inte hanteras inom ramen för grundskolans skolskjuts utan hamna någon annanstans, i

dagsläget oklart var. Ett alternativ är att vårdnadshavare anordnar transporten själva.

På grund av rådande läge med Covid-19 är bedömning från skolplacersenheten att på grund av det för närvarande höga antalet permitteringar i persontransportbranschen, kommer det i dagsläget finnas mycket stora utmaningar att anordna den typ av transport som efterfrågas för OB-omsorgen.

I de här fallen har det beräknats en taxiresa vid varje omsorgstillfälle då det gäller vardagskvällar. Hämtningen svarar vårdnadshavare för. Ett snittpris per taxiresa är uppskattat till 70 kr.

Utifrån rådande nuläge föreslås att det vid beslut om att anta förslag 1, att vårdnadshavare själva anordnar transport till Johanneskolan. Detta innebär att kostnaden för taxiresor kan räknas bort.

Reglemente

I Malmö stads grundskolenämnds reglemente anges bl.a. att

”1 § Grundskolenämnden ansvarar för omsorg på obekväm arbetstid för de barn som deltar i utbildning i de skolformer som grundskolenämnden ansvarar för.

2 § Grundskolenämnden fullgör de uppgifter som enligt skollagen och andra författningar ankommer på kommunal huvudman i fråga om omsorg på obekväm arbetstid för de barn som deltar i utbildning i de skolformer som grundskolenämnden ansvarar för.”¹²

Utifrån ovanstående och efter konsultation med förvaltningsjurist går det att utläsa att nämnden har i uppgift att bedriva OB-verksamhet. Detta är en annan tolkning än som gjorts i den förra rapporten.

Erbjudande om plats

Familjer med ett betydande och återkommande behov av omsorg för sitt skolbarn utöver ordinarie öppettider på skola och fritidshem bör erbjudas plats. Behovet ska styrkas med intyg från vårdnadshavares/vårdnadshavarnas arbetsgivare. Omsorg ska erbjudas till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år, samma som för fritidshem.

Beslut om plats

---

¹² Reglemente för grundskolenämnden, Malmö stad, senast ändrat 2017.

I förskolan fattar den ansvarige förskolechefen beslut om man får plats. Motsvarande förhållande gäller i grundskoleförvaltningen för den befintliga verksamheten på Johannesskolan, den som är ansvarig för OB-omsorgen fattar beslut om tilldelning av plats. I grundskoleförvaltningens delegationsordning beskrivs att rektor tar beslut om tilldelning av plats i fritidshem, ett eventuellt tillägg kan göras i delegationsordningen när det gäller OB-omsorg då intag görs från andra skolor än Johannesskolan.

Avgifter

I de kommuner som den förra undersökningen tittat på ingår OB-tillsynen i fritidshemsavgiften, likaså för förskoleförvaltningen i Malmö stad. Troligtvis deltar de barn som har behov av kvällsomsorg i mindre omfattning i den vanliga fritidshemsverksamheten. Enligt 25 kap. 9 § skollagen får avgifter tas ut, men de ska i så fall vara skäliga.

Förslag 2 - fortsatt som tidigare på Johannesskolan

OB-omsorgen fortsätter som i dagsläget på Johannesskolan där kravet är att eleverna är inskrivna på skolan för att kunna nyttja OB-omsorgen. I dagsläget är OB-omsorgen underfinansierad med ungefär 440 000 kr om året beroende på den låga nyttjandegraden.

Förslag 3 - samlad OB-verksamhet för barn 1 – 12 år

Förslag 3 innebär att grundskolenämnden föreslår förskolenämnden att ge förskoleförvaltningen i uppdrag att utreda hur OB-omsorgen för barn i fritidshemsåldern kan hanteras i samarbete mellan grundskoleförvaltningen och förskoleförvaltningen. I utredningen förslås grundskoleförvaltningen delta och syftet föreslås vara att ta fram ett förslag på hur någon eller några av Malmö stads nuvarande OB-förskolor kan få i uppdrag att anordna OB-omsorg även för barn på fritidshem, samt eventuellt helg- och nattomsorg.

OB-omsorgen pågår enligt förslag 2 på Johannesskolan tills dess att en lösning med förskoleförvaltningen är genomförd.

Beräknat på nuvarande tilläggsbelopp (67 206 kr) och en uppskattning på 32 barn i behov av OB-omsorg i hela staden skulle det innebära en intäkt på ungefär 2 150 000 för förskoleförvaltningens OB-omsorg i staden. Behovet av personal och transport är svårare att uppskatta och hade behövts undersökas i utredningen. Utifrån nuvarande bemanning på Johannesskolan och nivå på tilläggsbeloppet skulle det innebära ett plusresultat på cirka 420 000 kr för förskoleförvaltningen.

Om vårdnadshavare anordnar transporten själva likt alternativet i förslag 1 skulle det innebära ett plusresultat på cirka 980 000 kr för förskoleförvaltningen utifrån gällande nivå på tilläggsbelopp.

Kostnadsberäkningar

Sammantaget kan sägas att kostnadsberäkningar är svåra att göra då osäkerheten om efterfrågan av verksamheten är stor. I beräkningarna har inte kostnaderna för städ, arbetsledning, eller utrustning tagits med. Dessa kostnader kommer att se olika ut beroende på förutsättningarna och efterfrågan. Eventuella statsbidrag är inte medräknade.

Bilaga 1

Förslag 1 - öppna upp för intag från andra skolor

Kostnadsberäkning för förslag till utökad OB-omsorg för elever från flera skolor till Johannesskolan

Förslaget är beräknat på totalt 128 platser.

Varje vardagskväll beräknas 25 % av barnen delta vid samma tidpunkt i verksamheten. Det motsvarar 32 barn.

		TOTAL
Antal dagar per år:	250 vardagskvällar	
Personalkostnad två barnskötare, 5 timmar/kväll:	195 kr/tim vardagskvällar	487 500 kr
Matkostnader för 32 barn:	70 kr/kväll	562 188 kr
Taxiresor:	70 kr/tillfälle	562 188 kr
	Summa:	1 611 876 kr

Viktigt att notera att:

Enligt riktlinjer för skolskjuts så omfattar inte Malmö stads skyldighet skolskjuts till och från fritidsverksamhet.¹³ Skolskjuts är därför inte

- resa mellan en fritidshemsadress och en annan fritidshemsadress

Transporterna måste således lösas utifrån upphandlade avtal med leverantörer av persontransporter. Pris och tillgänglighet kan därför skilja sig åt från uppskattningen. Kostnaderna skulle inte heller hanteras inom ramen för grundskolans skolskjuts utan hamna någon annanstans.

På grund av rådande läge med Covid-19 är bedömning från skolplacersenheten att på grund av det för närvarande höga antalet permitteringar i persontransportbranschen, kommer det i dagsläget vara mycket stora utmaningar att anordna den typ av transport som efterfrågas för OB-omsorgen.

Om vårdnadshavare själva anordnar transport blir kostnaden följande:

		TOTAL
Antal dagar per år:	250 vardagskvällar	

¹³ Riktlinjer för skolskjuts Malmö stad, diarienummer GRF-2018-7077

Personalkostnad två barnskötare, 5 timmar/kväll:	195 kr/tim vardagskvällar	487 500 kr
Matkostnader för 32 barn:	70 kr/kväll	562 188 kr
	Summa:	1 049 688 kr

Förslag 2 - fortsatt som tidigare på Johannesskolan

Verksamheten fortsätter som den är i nuläget. Kravet kvarstår att barnen ska vara inskrivna på Johannesskolan som elever för att kunna nyttja OB-omsorgen.

Intäkter/år		TOTAL
Antal elever i nuvarande verksamhet:	Tilläggsbelopp:	
3	67 206 kr	201 618 kr
Kostnader/år		
	2 st. halvtidstjänster	606 289 kr
	Matkostnad	41 405
	Summa:	647 694 kr
Resultat		- 446 076kr

I dagsläget är alltså verksamheten på Johannesskolan underfinansierad med 446 076 kr om året.

Förslag 3 - samlad OB-verksamhet för barn 1 – 12 år

Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att tillsammans med förskoleförvaltningen genomföra en utredning om hur OB-omsorgen för barn i fritidshemsåldern kan bedrivas i samarbete mellan grundskoleförvaltningen och förskoleförvaltningen med förskoleförvaltningen som ägare. Grundskolenämnden efterfrågar förslag på en lösning i utredningen hur någon eller några av våra nuvarande OB-förskolor kan få i uppdrag att anordna OB-omsorg även för barn på fritidshem, samt eventuellt hel- och natt-omsorg. Detta skulle innebära att resurserna i OB-omsorgen på förskolorna kan förstärkas med ett större elevunderlag och en högre nyttjandegrad. Ett samarbete med förskoleförvaltningen kan gynna kvalitén och innebära en mer effektiv resursanvändning (personellt, ekonomiskt och lokalmässigt).

OB-omsorgen pågår enligt förslag 2 på Johannesskolan tills dess att en lösning med förskoleförvaltningen är genomförd.

Beräknat på tilläggsbelopp (67 206 kr) och en uppskattning på 32 barn i behov av OB-omsorg i hela staden skulle det innebära en intäkt på 2 150 592 för förskoleförvaltningens OB-omsorg i staden. Behovet av personal är svårare att uppskatta och hade behövts undersökas i utredningen. Detsamma gäller transportkostnaderna men här används samma uppskattning som i förslag 1. Utifrån en uppskattning om storleken på antalet resurser idag (två halvtidstjänster) samt mat- och transportkostnader för 32 elever skulle det innebära ett resultat på plus 422 155 kr för förskoleförvaltningen utifrån nuvarande nivåer på tilläggsbelopp.

Intäkter/år		TOTAL
Antal elever i OB-omsorg på OB-förskolor	Tilläggsbelopp:	
32	67 206 kr	2 150 592 kr
Kostnader/år		
	2 st. halvtidstjänster	606 289 kr
	Matkostnad	562 188 kr
	Transport	560 000 kr
	Summa:	1 728 477 kr
Resultat		422 155 kr

Om vårdnadshavare skulle anordna transport i förslag 3 skulle utfallet se ut enligt följande:

Intäkter/år		TOTAL
Antal elever i OB-omsorg på OB-förskolor	Tilläggsbelopp:	
32	67 206 kr	2 150 592 kr
Kostnader/år		
	2 st. halvtidstjänster	606 289 kr
	Matkostnad	562 188 kr
	Summa:	1 168 477 kr
Resultat		982 115 kr

Ett resultat på plus 982 115 kr för förskoleförvaltningen utifrån nuvarande nivåer på tilläggsbelopp.